

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті
Казахский национальный педагогический университет имени Абая
Kazakh National Pedagogical University after Abai

ХАБАРШЫ

«Филология ғылымдары» сериясы
Серия «Филологические науки»
Series «Philological sciences»
№1(75)

Алматы, 2021

Алдаш А. Калька жолы арқылы жасалған термин тіркестердің орфографиялануы.....	9
Aldash A. Spelling terms conditions created by calking	
Алдаш А., Сейдамаст Ә.Қ. Тілдегі стандарттылық және тілдік бірліктердің стандартталуы (проблеманың қойылысы)	18
Aldash A., Siedamat A. Standardization in language and standardization of language units (to the problem statement)	
Алдашева К.С., Иманқұлова М.А. Қазақыландырылған лексикалық жаңалықтардың өзге тілдік әсерге қарсы иммунитеті (жалпы білім беру жүйесінің білім мазмұны негізінде).....	24
Aldasheva K., Imankulova M. Immunity of resistance of kazakhized lexic innovations to another language influence (based on the educational content of the general education system)	
Беласарова Ж.Т. Көне түркі тіліндегі септіктердің мағыналық және құрылымдық сипаты.....	32
Belassarova Zh. Semantic and structural characteristics of cases in the old turkic language	
Бугенова Л.А., Қаламбаева Г.Ә. Мемлекеттік тілдің даму көрсеткіші ретіндегі жарнама мәтіндері.....	40
Bugenova L., Kalambayeva G. Publication of texts as a documentary developer of the state language	
Есбосынов Е.З., Сулейменова Ж.М. Қазақ-түрік фразеологизмдерінің этнолингвистикалық сипаты.....	44
Yesbossynov E., Suleymenova J. Ethnolinguistic character of kazakh-turkish phraseological units	
Жиренов С.А. Қазақ мифологиясындағы орнитонимдердің тілдік бейнесі.....	48
Zhirenov S. Language picture of ornithonyms in kazakh mythology	
Жуманова А.К. Особенности процесса освоения иноязычных аббревиатур.....	53
Zhumanova A. Features of the process of learning foreign language abbreviations	
Жунусова Ж., Тулегенова М. Современная стратификация языковой системы: социоллингвистический аспект.....	58
Zhunussova Zh., Tulegenova M. Modern stratification of the language system: sociolinguistic aspect	
Жүнісова М.Ә., Қасенов Е.С. Ислам дәуірінің әдеби мұраларындағы тәрбие туралы паремиялогиялық бірліктер	63
Zhunissova M., Kasenov Y. Paremiological units about education in the literary heritage of the islamic age	

Казахский национальный педагогический университет имени Абая

ВЕСТНИК

Серия «Филологические науки», №1(75), 2021

Выходит с 2000 года.
Периодичность – 4 номера в год

Главный редактор
д.п.н., проф., академик НАН РК Б.У. Сманов

Редакционная коллегия:
Заместитель главного редактора:
д.ф.н., ассоц.проф. А.В. Танжарикова,

Научные редакторы:
д.ф.н., проф. Б. Абдигазинулы,
д.ф.н., проф. С.Ж. Абишева,
д.ф.н., проф. К.У. Есенова,

д.ф.н., проф., академик НАН РК З.М. Базарбаева,
д.ф.н., проф., академик НАН РК У.К. Калижанов,
д.ф.н., проф., академик НАН РК Д.Камзабекулы,
д.ф.н., проф., академик НАН РК Ш.Курманбаев,
д.п.н., проф., член-корр. НАН РК Ф.Ш. Оразбаева,
д.ф.н., проф. Л.В. Сафронова,
д.ф.н., проф. Г.Б. Мадиева,
доктор PhD, ассоц.проф. А.К. Жундибаева,
доктор PhD, и.о. ассоц. проф. Г.С. Каримова,
доктор PhD, и.о. ассоц.проф. Д.А. Сабирова

Члены международной редакционной коллегии:

д.ф.н., проф. У.М. Бахтикирсева (Россия),
доктор PhD, проф. И.З. Белобровцева (Эстония),
к.ф.н., доцент О.В. Касперс (Германия),
доктор PhD Э.Хоффманн (Австрия),
проф. А.Кудыма (США),
д.ф.н., проф. А.К. Киклевич (Польша),
д.ф.н., проф. Г.Л. Нефагина (Польша),
магистр, проф. Нонако Сусуму (Япония),
д.п.н., проф. А.Муратов (Кыргызстан),
д.ф.н. Сема Аслан Демир (Турция),
доктор PhD, проф. И.Барклай (США),
д.п.н., проф. Жанг Динжинг (Китай),
д.п.н., проф. Чан Динь Лам (Вьетнам),

Ответственный секретарь:

доктор PhD, и.о. ассоц.проф. А.М. Нурбаева

© Казахский национальный педагогический университет имени Абая, 2021

Зарегистрировано в Министерстве культуры и информации Республики Казахстан 8 мая 2009 г.
№10109-Ж

Подписано в печать 28.04.2021.
Формат 60x84 1/8. Объем 51.75
уч.-изд.л.
Тираж 300 экз. Заказ 110.

050010, г. Алматы,
пр. Достык, 13. КазНПУ им. Абая

Издательство «Ұлағат» Казахского национального педагогического университета имени Абая

- Ibrayeva Zh., Zhaksylykkyzy K.** The role of neurolinguistics research in the study of bilingualism..... 67
- Ибраева Ж.К., Жақсылыққызы Қ.** Билингвизмді зерттеу үдерісіндегі нейролингвистикалық зерттеулердің рөлі
- Қосымова Г.С., Ахматкулова Л.Х.** Қазақ және өзбек тілдеріндегі лексикалық мағына..... 73
- Kossymova G., Akhmatkulova L.** Lexical meaning of words in kazakh and uzbek languages
- Namazova F.** Characteristics of drama genre and drama language 79
- Намазова Ф.К.** Драма жанры мен драма тілінің сипаттары
- Нәбиева Г.С., Ибраева Ж.К.** Субординативті билингвизм жағдайындағы тілдік бәсекелестік..... 84
- Nabiyeva G., Ibrayeva Zh.** Language competition in the conditions of subordinative bilingualism
- Нұрғали С.** Құрмалас сөйлемнің қалыптасу тарихы мен дамуы жайлы зерттеулер..... 90
- Nurgali S.** Research on the history of the formation and development of complex sentences
- Nurgali S.** The development of morphology in historical grammatical works..... 98
- Нұрғали С.** Тарихи грамматикалық еңбектердегі морфологиялық тұлғалардың дамуы
- Madiyeva G., Uzakbayeva Z.** The concept of brand as a language sign..... 103
- Мәдиева Г.Б., Ұзақбаева З.А.** Бренд концепциясы тіл белгісі ретінде
- Mambetova M., Kalbyrova T.** Official business cliché (on the material of the kazakh language)..... 107
- Мамбетова М.Қ., Калбиров Т.Н.** Ресми-іскери клише (қазақ тілі материалы бойынша)
- Оразбаева Ф.Ш.** Ғалым мұрасы – рухани қазына..... 112
- Orazbaeva F.** A scientist's heritage is a spiritual value
- Оразбаева Ф.Ш.** Айтылым әрекетіндегі сөздің қатысымдық қызметі..... 117
- Orazbaeva F.** Communicative function of the word in the speaking
- Оразалиева Э.Н.** Мәдени-эстетикалық таным – адам капиталының сапалы негізі..... 123
- Orazaliyeva E.** Cultural and aesthetic knowledge - a qualitative basis of human capital
- Мамедова Б.Г.** Лингвистическая идентичность и семантические триггеры Тони Моррисон и Элис Уокер (в контексте афроамериканской идентичности)..... 130
- Mamedova B.** Tony Morrison and Alice Walker's linguistic identity and semantic triggers (in the context of african-american identity)
- Мейірманова Г.С., Кенжеғұлова Ф.Қ.** Мәтін синтаксисіндегі байланыстырушы құралдар..... 134
- Meirmanova G., Kenzhegulova F.** Tools linking in the syntax of the text

Kazakh National Pedagogical
University named after Abai

BULLETIN

Series «Philological sciences»
№1(75), 2021

Editor in chief

doctor of pedagogical Sciences, Professor,
Academician of the National Academy of Sciences of
the Republic of Kazakhstan. **B.U. Smanov**

Deputy Chief Editor:

doctor of philology, associate prof. **A.V.
Tanzharikova**

Scientific editors:

doctor of philology, professor **B.Abdigaziuly**,
doctor of philology, professor **S.D. Abisheva**,
doctor of philology, professor **K.O. Esenova**,
doctor of Philology, professor, Academician

Z.M. Bazarbayeva,

doctor of Philology, professor,
Academician **U.K. Kalizhanov**,

doctor of Philology, professor,
Academician **D.Kamzabekuly**,

doctor of Philology, professor, Academician

Sh.Kurmanbayev,

doctor of pedagogical Sciences **F.Sh. Orazbayeva**,

doctor of Philology, professor **L.V. Safronova**,

doctor of Philology, professor **G.B. Madieva**,

doctor PhD, assoc. Professor **A.K. Zhundibayeva**,

doctor PhD, acting assoc.professor **G.S. Karimova**,

doctor PhD, acting assoc.professor **D.A. Sabirova**.

Members of the international editorial board:

doctor of philology, professor

U.M. Bakhtikireeva (Russia),

doctor PhD, professor **I.Z. Belobrovtsseva** (Estonia),

candidate of Philological Sciences,

Associate Professor **O.V. Kaspers** (Germany),

PhD **E.Hoffmann** (Austria),

Professor **A.Kudyma** (USA),

doctor of philology, professor

A.K. Kiklevich (Poland),

doctor of Philology, Professor

G.L. Nefagina (Poland),

master's Degree, Professor **Nonako Susumu** (Japan),

doctor of pedagogical sciences, professor

A.Muratov (Kyrgyzstan),

doctor of philology **Sema Aslan Demir** (Turkey),

PhD, Professor **I.Barclay** (USA),

doctor of pedagogical Sciences, Professor

Zhang Dingying (China),

doctor of pedagogical Sciences, Professor

Chan Din Lam (Vietnam)

Executive Secretary:

doctor PhD, acting assoc.professors

A.M. Nurbayeva

©Kazakh National Pedagogical University named
after Abai, 2021

Registered in the Ministry of Culture and Information
of the Republic of Kazakhstan 8 May 2009
№10109-Zh/Ж

Signed in print 28.04.2021.
Format 60x84 1/8. Volume 51.75
teaching and publishing lists.
Number of copies 300. Order 110.

050010, Almaty, Dostyk avenue 13,
KazNPU named after Abai

Publishing House «Ulagat» of the Kazakh National
Pedagogical University named after Abai

Мусатаева М.Ш., Дюсенова Д.С. Роль русского языка как
учебного предмета в формировании ключевых
компетенций обучающихся..... 140
Mussatayeva M., Dyussenova D. The role of the russian
language as a learning subject in the formation of the key
competences of students

Сеидомарова С.Н. Синтаксический концепт бытия
признака объекта..... 147
Seidomarova S. Syntactic concept of being an object attribute

Сембаева А.Г., Ескермесова Г.А. Поэтикалық тілдің
нейролингвистикалық бағдарламалық сипаты..... 155
Sembaeva A., Eskemesova G. Neuro-linguistic programmatic
nature of poetic language

Сұлтанбек К., Шадкам З. Араб әріптерімен жазылған
еңбектерді транскрипциялау мәселесі..... 162
Sultanbek K., Shadkam Z. The problems of the transcription
an arabographic works

Тымболова А.О., Айдарқызы А. Каламбурдың тілдік
табиғаты..... 169
Tymbolova A., Aidarkyzy A. The linguistic nature of pun

ӘДЕБИЕТТАНУ
ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИЕ
LITERATURE

Абишева С.Д., Серикова С.К. Қ. Мырзалиевтің “Табиғат”
Өлеңдеріндегі Поэтикалық адресаттың құрылымы мен
мағынасы..... 175
Abisheva S., Serikova S. Structure and semantics of the
addressee in the “Natural” poems of K.Myrzaliyev

Адиширинов К.Ф. Литературная критика XX века о
Накама: объективная и ошибочная..... 182
Adishirinov K. Twentieth-century literary criticism of
Nakama: objective and erroneous

Айтимов М.К., Каримова Г.С. Ақындар айтысындағы
ұлттық - азаматтық көзқарастар – қазақ әдебиеті
тарихының дәстүрлі арнасы..... 187
Aitimov M., Karimova G. National and civil views in aitys of
poets - a traditional sphere of the history of kazakh literature

Айтимов М.К., Найманбаев А.А. Қазіргі қазақ
прозасындағы алаш қайраткерлерінің көркем бейнесі..... 193
Aitimov M., Naimanbayev A. Artistic images of alash figures
in modern kazakh prose

Әкімбек А., Исламбаева З.У. “Абай” спектаклінің жаңа
оқылымы (Қ.Қуанышбаев атындағы мемлекеттік
академиялық қазақ музыкалық драма театрының мысалында) 200
Akimbek A., Islambayeva Z. New reading of the play
“Abay”(on the example of the state academic Kazakh music
and drama theater named after K.Kuanyshbayev)

Аскаророва С.А., Болтабекова А.А. Features of using stylistic
devices in prose..... 205
Аскарова С.А., Болтабекова А.А. Прозадағы
стилистикалық айшықтардың қолдану ерекшеліктері

Байболов А.У. Вопросы национального кода в рассказах Бахытжана Канапьянова.....	209
Baybolov A. The national code in the stories of Bakhytzhан Канаруанов	
Байшукурова Г.Ж., Койшыманова Г.Ж. Система ценностей в казахских пословицах (на материале “Слов назиданий” Абая).....	214
Baishukurova G., Koishymanova G. The system of values in kazakh proverbs (based on the material of "Words of edification" by Abai)	
Жанбершиева Ұ.Н. Қарасақал Ерімбет Көлдейбекұлы толғау-термелеріндегі ғибраттық ойлар.....	219
Zhanbershiyeva U. Instructive thoughts in the songs of meditation (tolgay terme) of Karasakal Erimbet Koldeibekuly	
Жетібай Р.Қ. “Көне жұрт” әңгімесіндегі кейіпкердің дәріменсіздік эстетикасы.....	223
Zhetibay R. Aesthetic impermanence hero story “Көне жұрт”	
Зайкенова Р., Сағымбекова Ф. “Абай жолы” роман-эпопеясындағы көркем концепт.....	229
Zaikenova R., Sagymbekova F. Artistic concept in the epic novel “Path of Abay”	
Иманғали Ө. Несіпбек Дәуітайұлы “Айғыркісі” әңгімесінің көркемдік әлемі.....	233
Imangali O. The artistic world of Nesipbek Dautayuly's story “Айғыркісі”	
Қабылов Ә. Оспанхан Әубәкіров стиліндегі ирония.....	239
Kabylov A. Irony in the style of Ospanhan Aubakirov	
Құлахметова Р.М. Түркі ойшылдарының әлеуметтік-саяси көзқарастары қарым-қатынастың негізі ретінде.....	244
Kulakhmetova R. Socio-political views of turkish thinkers as a basis of relations	
Мамедова Б.Г. (Бардали) Исторические поэмы периода независимости Азербайджана.....	251
Mamedova B. Historical poems of the period of independence of Azerbaijan	
Нурланова А.Н., Мешимбаева Б.Ш. Абай мен Шәкәрімді тоғыстырған ар ілімі.....	257
Nurlanova A., Meshimbaeva B. The conscience that united Abay and Shakarim	
Оралова Г.С. Ерімбет Көлдейбекұлының айтыстағы орны..	261
Oralova G. Yerimbet Koldeybekuly's role in aitys	
Орда Г.Ж., Асқарова Г.С. Қазіргі қазақ балалар әдебиетіндегі дәстүр ұласуы.....	268
Orda G., Askarova G. Continuity of traditions of kazakh children's literature	
Сағанаева А.А., Шаханова Р.А. Развитие мировой детской литературы.....	275
Saganaeva A., Shakhanova R. Development of world children's literature	

Seitenova A., Bolatova G. Conceptual significance of the array of colours in a work of fiction.....	280
Сейтенова А.Е., Болатова Г.Ж. Көркем шығармадағы түстер палитрасының концептуалды мәні	
Семейова А., Хожамбердиев О.К. Мәтінді оқу үдерісіндегі сөз әрекеттілігі арқылы актерлер мен режиссерлерді мамандыққа тәрбиелеу мәселесі.....	286
Semeiova A., Khozamberdiyev O. The problem of educating actors and directors in the profession through the interaction of words in the process of reading texts	
Tussupova A., Shomshek A. The study of a work of fiction in the literary aspect.....	292
Тусупова А.К., Шөмшек А.Н. Көркем шығарманы әдеби аспектіде зерттеу	
Тұрғынов Е.С. Алғашқы оқу құралдары: Алаш ағартушылары және Бейімбет Майлин.....	297
Turgunov Ye. The first textbooks: the enlighteners of Alash and Beimbet Mailyn	
Хавайдарова М.М., Екибаева А.А. К определению понятия “читательская компетенция” и дифференциации ее дескрипторов.....	303
Khavaidarova M., Ekibaeva A. To the definition of the concept of "reading competence" and the differentiation of its descriptors	
Хожамбердиев О.К., Серікбаева Б. Прозалық шығармалардың даму тарихы.....	310
Khozamberdiyev O.K., Serikbayeva B. History of the development of prose works	
Шаханова Р.А., Саганаева А.А. Своеобразие детской литературы России.....	317
Shakhanova R., Saganaeva A. The peculiarity of children's literature in Russia	
ПЕДАГОГИКА МЕН ӘДІСТЕМЕ МӘСЕЛЕЛЕРІ ПРОБЛЕМЫ ПЕДАГОГИКИ И МЕТОДИКИ PEDAGOGI AND METHODOLOGI PROBLEMS	
Baltabayeva N., Yerkinbekova A. Features of the use of methods and technologies in teaching the subject of literature....	324
Балтабаева Н.С., Еркінбекова А.Т. Әдебиет пәнін оқытуда әдіс-технологияларды пайдалану ерекшеліктері	
Бекишева Р.И. Преподавание русского языка студентам-юристам в онлайн формате.....	329
Bekisheva R. Online teaching of Russian language to law students	
Ермекбаева Г.С., Алиева М.Б. Текст по специальности как важная единица обучения русскому языку в вузе.....	333
Yermekbayeva G., Alieva M. Text on specialty as an important unit of teaching russian language at the university	
Yermekbayev M., Koishibaeva N. Pedagogical aspects of the formation linguistic and cultural competence.....	339
Ермекбаев М.А., Қойшыбаева Н. Оқушылардың тілдік-мәдени күзіретін қалыптастырудың педагогикалық негіздері	

Жолдасова А.А., Хайргельдина А.К. Использование технологии “письмо и мышление” как способ развития критического мышления при изучении дисциплин общеобразовательного цикла.....	344
Zholdassova A., Khaireldina A. Use of “letter and thinking” technology as a method for developing critical thinking in studying disciplines of the general educational cycle	
Koishibaeva N., Esim U. Linguistic aspects of the formation linguistic and cultural competence.....	349
Қойшыбаева Н., Есім У.А. Оқушылардың тілдік-мәдени күзіретін қалыптастырудың лингвистикалық негіздері	
Кулахметова М.С. Ағылшын тілінің лингвомәдени аспектілерін оқытудың лингводидактикалық ерекшеліктері..	354
Kulakhmetova M. Linguodidactic features of teaching linguistic and cultural aspects of the english language	
Нурпеисова С.К. Применение инновационных технологий обучения в формировании познавательной активности студентов.....	360
Nurpeissova S. Application of innovative teaching technologies in forming cognitive activity of students	
Османова З., Сейсенбаева Ж.А. Жобалап оқыту технологиясының ғылыми негізі.....	365
Osmanova Z., Seysenbayeva Zh. Scientific basis of project-based learning technology	
Рахметова Р.С., Назарбекова А.А. Этномәдени бірліктерді оқытудағы этнопсихолингвистикалық тәсілдердің тиімділігі....	370
Rakhmetova R., Nazarbekova A. Efficiency of ethno psycholinguistic approaches in teaching ethno-cultural units	
Сейсенбаева Ж.А. Жаңартылған білім беру мазмұнында қазақ әдебиеті сабақтары арқылы оқушының тілін дамыту...	374
Seysenbayeva Zh. Development of the student's language through lessons of Kazakh literature in the updated content of Education	
Smailova F., Zharakov S. Retrospective analysis of didactic principles and methods of teaching a foreign language.....	379
Смаилова Ф.И., Жапаков С.И. Дидактикалық принциптер және шет тілін оқыту әдістерін ретроспективтік талдау	
ЖУРНАЛИСТИКА	
ЖУРНАЛИСТИКА	
JOURNALISM	
Аймағамбетова М.М., Садыкова А.К. Қазақстанның медиа дискурсындағы мәдени код.....	386
Aimagambetova M., Sadykova A. Cultural code in the media discourse of Kazakhstan	
Мамбетова М.К., Таубалдиев М.Е. Телевизиялық журналистика терминдерінің қазіргі қазақ тіліндегі орны.....	393
Mambetova M., Taubaldiyev M. The place of tv journalism terms in the modern kazakh language	

Ospanova U., Shakenova M. Media impact typology in scientific discourse.....	398
Оспанова У.А., Шакенова М.Т. Ғылыми мәтінде бұқаралық ақпарат құралдарының әлеуметке әсерін түрге бөлу	
Sultanbayeva G., Lozhnikova O. Digital transformation in the Kazakhstan.....	405
Султанбаева Г., Ложникова О. қазақстандағы цифрлық трансформация	
АУДАРМАТАНУ ПЕРЕВОДОВЕДЕНИЕ TRANSLATION	
Ashirova B., Nabidullin A. The role of cultural-cognitive aspect in the process of translation.....	415
Аширова Б.С., Набидуллин А.С. Аударма процесіндегі мәдени-танымдық аспектінің рөлі	
Авторлар туралы мәлімет	406
Our authors	406
Сведения об авторах	406

Білім және ғылым саласындағы бақылау Комитеті Алқасының (2003 жылғы 26 маусым №433-3 ж бұйрығы) шешімі негізінде Абай атындағы ҚазҰПУ-нің Хабаршы журналының “Филология ғылымдары” сериясын филология ғылымдары бойынша диссертациялардың негізгі ғылыми нәтижелерін жариялайтын басылымдар тізбесіне енгізілгені туралы хабарлайды.

На основании решения Комитета по контролю в сфере образования и науки (приказ №433-3 ж от 26 июня 2003 г.) Вестник КазНПУ им. Абая, серия “Филологические науки” внесен в перечень изданий для публикаций основных научных результатов диссертаций по филологическим наукам.

On the basis of decision of Committee for control in sphere of education and science (order №433-3 ж from June 26.2003) Bulletin of Abai Kazakh national pedagogical university, series “Philological sciences” is included into the list of issues to publish the basic scientific results of dissertation of philological sciences.

– бақыт. Ендеше, жастарды орта ғасыр туындылары тіліндегі паремиялогиялық бірліктер арқылы тәрбиелеуде мынадай міндеттер бар. Олар:

1. Ислам дәуірі мұралары бойынша ер балалар мен қыз балалар тәрбиесіне бағытталған жүйелі жоспар құру;
2. Ислам дәуірі мұраларындағы ана тілге, елге, жерге деген сүйіспеншілікті арттыра түсетін тілдік бірліктерге негізделген онлайн форматтағы іргелі іс-шараларды айқындау;
3. Ислам дәуірі мұралары негізінде өскелең ұрпақты ұлтжандылық рухта тәрбиелеуге жетелейтін іс-шараларды дәстүрлі түрде жүргізуді қолға алу;
4. Бүгінгі әрбір жас буын өкілін өз Отанын қастерлеуге, туған жерін құрметтеуге, ата-бабаның озық салт-дәстүрлерінің құндылығын мақтаныш тұтуға баулуға мүмкіндік жасайтын нақтылы іс-шараларды анықтау. Аталған міндеттерді *орындау* және оларды дамыта отырып *жүзеге асыру* жастарға тәрбие беру жұмыстарының бірізді әрі жүйелі түрде жүруіне мүмкіндік береді. Сондай-ақ жас ұрпаққа тәрбие берудің тиімділігі артады. Бұдан түйер түйін: бүгінгі тәрбие жұмысы түркі халқына ортақ ислам дәуірі мұраларындағы ұрпақ тәрбиесіне қатысты ой-пікірлермен байланысты жүзеге асырылуы абзал.

Қорытынды. Бүгінгі ел жастарының “толық адами” (Абай) келбетін қалыптастыруда тәрбиенің этнопсихологиялық негіздері мен түркі мұраларындағы тәрбиеге қатысты мәселелерді бір арнаға тоғыстырып, Абай Құнанбаев, Шәкәрім Құдайбердіұлы, Ахмет Байтұрсынов т.б. ұлт ойшылдары мен қоғам қайраткерлерінің еңбектеріндегі ұрпақ тәрбиесі туралы ой-пікірлерді басшылыққа ала отырып, тәлім-тәрбие беру жоспарын жасау және орындау жас ұрпақтың өнегелі болуына мол мүмкіндік береді. Түйіндей келгенде, ұлттың ұрпақтан ұрпаққа үзілмей келе жатқан құндылықтарын жас ұрпақ бойына сіңіру – мемлекет мүддесі, ел игілігі.

Ұлт тіліндегі паремиялогиялық бірліктер – халықтың өмірлік іс-тәжірибесі, күнделікті тіршілік барысында жасаған пайымдарының өткір де ықшам мәйегі. Ал ислам дәуірінде жарық көрген көркем туындылар тіліндегі қанатты сөздер, мақал-мәтелдер – “адам мен қоғам” арақатынасының ажырамас бірлікте екендігін сипаттайтын, тәрбиелік мәні жоғары паремиялогиялық бірліктер. Оған баса мән беріп, жіті қарастыру профессор Әбжан Құрышжанұлының зерттеулерінен айқын танылады.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

- 1 *Құрышжанұлы Ә. Ескі түркі жазба ескерткіштері. – Алматы: Қайнар, 2001. – 472 б.-кітап*
 - 2 *Қазақстан Республикасының Конституциясы. //www.akorda.kz/kz/official_documents/constitution-интернет*
 - 3 *Сәдуақасұлы Ә. Қазақ этнопедагогикасы мен этнопсихологиясының кейбір мәселелері. – Алматы: Дайырбаспа, 2012. – 306 б.-кітап*
 - 4 *Қашқари М. Түрік тілінің сөздігі: (Диуани лұғат-ит-түрік): 3 томдық шығармалар жинағы / Қазақ тіліне аударған, алғы сөзі мен ғылыми түсініктерін жазған А.Егеубай. – Алматы: “Хантәңірі”, – 528 бет. .-кітап*
 - 5 *Адамбаев Б. Қазақ халық әдебиеті: мақал-мәтелдер. – Алматы: «Ғылым», 1996. .-кітап*
- References:*
- 1 *Kuryshjanuly A. Eski turki jazba eskertkisteri. – Almaty: Kainar, 2001. – 472 b.-kitap*
 - 2 *Kazakstan Respublikasynyn Konstitusiasy. //www.akorda.kz/kz/official_documents/constitution- internet*
 - 3 *SAduaKasuly A. Kazak etnopedagogikasy men etnopsihologiasynyn keibir mAselereri. – Almaty: Daiyrbaspa, 2012. – 306 b.-kitap*
 - 4 *KasKari M. Turik tilnin sozdigi: (Diuanı lugat-it-turik): 3 tomdyk sygarmalar jinagy / Kazak tiline audargan, algy sozi men gylymi tusinikterin jazgan A.Egeubai. – Almaty: “HantAnırı”, – 528 bet. .-kitap*
 - 5 *Adambaev B. Kazak halyk Adebieti: maKal-mAtelder. – Almaty: «Gylym», 1996. .-kitap*

МРНТИ 16.31.61

<https://doi.org/10.51889/2021-1.1728-7804.11>

Ibrayeva Zh.,¹ Zhaksylykkyzy K.²

^{1,2}Al-Farabi Kazakh National university,
Almaty, Kazakhstan

THE ROLE OF NEUROLINGUISTIC RESEARCH IN THE STUDY OF BILINGUALISM

Abstract

The use of two or more languages is common in most countries of the world. However, until recently, bilingualism was considered as a factor that complicates the processing of speech, cognition and the brain. In the past 25 years there have been a surge in research on bilingualism, including the study, mastery and processing of languages, their cognitive and neural foundations, and the lifelong implications of bilingualism for cognition and the brain. Contrary to the belief that bilingualism complicates the language system, new research demonstrates that all known and used languages become part of the same language system. The interactions that occur when using the two languages have consequences for mind and the brain and indeed for language processing itself but these implications are not additive.

Thus, bilingualism helps to uncover the fundamental architecture and language processing mechanisms that locates differently in monolingual speakers.

Keywords: neurolinguistics, bilingualism, multilingualism, neuroscience, first language, second language, language acquisition

Ибраева Ж.К.,¹ Жақсылыққызы Қ.²

*^{1,2} Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті,
Алматы, Қазақстан*

БИЛИНГВИЗМДІ ЗЕРТТЕУ ҮДЕРІСІНДЕГІ НЕЙРОЛИНГВИСТИКАЛЫҚ ЗЕРТТЕУЛЕРДІҢ РӨЛІ

Аңдатпа

Екі немесе одан да көп тілді қолдану әлемнің көптеген елдерінде кеңінен таралған жағдай. Дегенмен, осы кезге дейін билингвизм сөйлеуді, таным мен мида өңдеуді қиындататын фактор ретінде қарастырылып келді. Соңғы 25 жылда билингвизм туралы, оның ішінде тілдерді зерттеу, меңгеру және өңдеу мәселелері мен олардың когнитивтік және жүйке астары негіздерін қарастыру, билингвизмнің таным мен миға әсері туралы зерттеулер қарқынды жүрді. Билингвизм тілдік жүйені күрделендіреді деген көзқарастарға қайшы, қазіргі таңда адам меңгеріп, қолданатын тілдердің барлығы мида бір тілдік жүйеге енетіндігін көрсететін жаңа зерттеулер жеткілікті. Екі тілді қолданған кезде туындайтын өзара әрекеттесулер ақыл-ой мен миға, әсіресе, тілдің өңделуіне әсер етеді, бірақ ол әсерлер аддитивті емес. Осылайша, қостілділік бір тілді иеленушілердің миында өзгеше орналасқан фундаменталды архитектура мен тілді өңдеу механизмдерін ашуға көмектеседі.

Түйін сөздер: нейролингвистика, билингвизм, көптілділік, нейроғылым, бірінші тіл, екінші тіл, тілді меңгеру

Ибраева Ж.К.,¹ Жақсылыққызы Қ.²

*^{1,2} Казахский национальный университет имени аль-Фараби,
Алматы, Казахстан*

РОЛЬ НЕЙРОЛИНГВИСТИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ В ПРОЦЕССЕ ИЗУЧЕНИЯ БИЛИНГВИЗМА

Аннотация

Использование двух или более языков распространено в большинстве стран мира. Тем не менее, до недавнего времени билингвизм считался фактором, усложняющим обработку речи, познания и мозга. Последние 25 лет стали свидетелями всплеска исследований двуязычия, в том числе изучения, овладения и обработки языков, их когнитивных и нейронных основ, а также последствия билингвизма для познания и мозга на протяжении всей жизни. Вопреки мнению о том, что двуязычие усложняет языковую систему, в нынешнее время достаточно новых исследований, что все приобретенные и используемые языки становятся частью одной языковой системы в мозге. Взаимодействия, возникающие при использовании двух языков, имеют последствия для разума и мозга и для самой языковой обработки, но эти последствия не аддитивные. Таким образом, двуязычие помогает раскрыть фундаментальную архитектуру и механизмы языковой обработки, которые иным образом расположены у одноязычных носителей.

Ключевые слова: нейролингвистика, билингвизм, многоязычие, нейронаука, первый язык, второй язык, усвоение языка

Introduction. Neurolinguistics is a branch of the science that emerged at the intersection of cognitive neuroscience and linguistics, which is a part of a broader field called neuroscience together with many other fields such as systemic, motor, sensory, cellular and others. Neurolinguistics can be divided into two fields:

1. mastering/acquisition and processing of speech;
2. language disorders.

As it is widely known, the study of language took a certain biolinguistic direction only in the 1950s with the emergence of the generative grammar of Noam Chomsky the neurophysiological characteristics of healthy people (in terms of a linguistic nature), that is, understanding the relationship between language and the brain only began specifically explored in the late 1980s with the introduction of non-invasive cognitive assessment methods that opened up new facets of language learning.

It is commonly known that bilinguals are people who actively use more than one language but bilingualism arises in different ways. Some people become familiar with two languages from birth and continue to use both languages throughout their lives. Early bilingual people may live in a bilingual environment where they are users of most languages or in a context in which only one of the two languages is used by most speakers. Other bilingual people learn a second language (L2) only in early childhood when the mother tongue is firmly entrenched. Similar to early

bilinguals, these later bilinguals can live in a variety of environments in which most people become bilingual or in which only a few become bilingual. Table 1 describes the classification of bilingualism proposed by V.P. Belyanin.

Table 1. Classification of bilingualism by V.P. Belyanin

Bilingualism		
national	individual	
natural (domestic)	artificial (academic)	
According to age		
early	late	
By the number of performed actions		
Receptive (perceiving)	Reproductive (reproducing)	Productive (producing)

Differences between bilinguals arising from the study of the history and context of language use are important but differences in the languages themselves, as well as in the level of proficiency and relative dominance, which is used with each language, are also important [1, 83].

Methods. The article consists of two parts: theoretical and practical. The theoretical part is an overview of such issues: types of bilinguals, bilingualism, the influence of age on the acquisition of L2 and the level, lateral dominance in bilinguals. Research methods are mainly reflected in the practical part. During the study, methods of mass collection, sorting, comparison of materials were used to collect and analyze the experiments. It is vivid that the results obtained by analyzing the performed experiments have a high degree of accuracy. Indeed, depending on the results of specific tasks the researcher can accurately study the approach to solving many open questions in the field of neurolinguistics.

Research results. The problem of linguistic laterality in multilingual people has been discussed in this area for decades. Several hypotheses about L2 learning suggest more right-brain involvement in multilingual versus monolingual. However, tests for laterality in multilingual people have remained inconclusive on this issue. Multilingual participants as monolingual participants tend to exhibit left hemispheric lateralization for all languages, but the strength of this laterality may appear weaker in multilingual than in monolingual participants. In some studies, in multilingual people, the right hemisphere appears to be more active during L2 processing compared to L1 (first language) processing.

Linguistic distance and specific features of the language, non-native status, type of language task and the age of acquisition of L2 seem to affect the degree of lateralization in multilingual people. Regarding the linguistic distance between multilingual languages, D'Anselmo, Reiterer, Zuccharini, Tommasi and Brancuchi reported that bilingual speakers who speak possibly more similar languages (German and English) show a greater left hemisphere advantage in L2 compared to L1, while bilinguals with less similar languages (Italian and English) showed no difference in the degree of laterality between L1 and L2 [2, 1190]. Early exposure to two languages can influence lateralization patterns if languages are also structured differently. When English was tested in bilinguals with L1 - Hebrew and L2 - English, who learned both languages very early showed an advantage of the left hemisphere while performing a semantic task where monolingual Hebrews also demonstrate an advantage in the left hemisphere but the monolingual English showed an advantage of the right hemisphere [3, 909]. Metuki et al. suggested that Hebrew has the linguistic characteristics that affect the lateralization of semantic processing in Hebrew affect how bilingual participants processed a task in English. Workman, Brookman, Mayer, Rees, and Bellin attributed lateral differences in multilinguals to specific language effects, showing greater left-hemispheric asymmetry in Welsh words than English words, regardless of whether the participants predominated in Welsh or English [4, 297]. However, this explanation is inconsistent with the results of Grossi, Savill, Thomas and Thierry, who while also studying Welsh-English bilinguals found that large left hemisphere asymmetries were associated with large L2 experiences rather than bilingual properties [5, 130].

Other studies have shown that the age of L2 mastery modulates laterality indices in bilinguals, although not always in the same way with early bilinguals sometimes showing greater participation of the right hemisphere and later bilinguals sometimes demonstrating this pattern [6, 445].

A study by Zou et al. suggests that second language acquisition may actually increase right hemisphere engagement during L1 processing. They found that bimodal bilinguals who spoke Chinese exhibited greater right-brain involvement in their L1 compared to monolinguals. There can also be lateral differences in how different aspects of the language are processed [7, 1371]. Pillai et al. observed a large right-brain involvement for the phonological tasks of L2 but not for the semantic tasks in the L2 of the participants or for any of the tasks in L1 [8, 569]. According to the above material it is evident that the question of linguistic laterality in bilinguals has not been resolved yet. Likewise, the question of whether the brain subsequently processes language in the same areas of the brain as the native language has sparked a large body of research with evidence supporting both sides of the question. Many have demonstrated highly overlapping cortical activation patterns when a bilingual person performs a task in both languages. However, differences were also found, such as differences in the total amount of cortical activation in the brain, with L2 showing more activation than L1 as well as L1 activation in certain areas not found to be active when L2 was actively used (Dehaene et al., 1997; Halsband, Krause, Sipila, Teras, & Laihininen, 2002; Perani et al., 1996). These results led the

researchers to conclude that the same brain regions that are used for L1 processing are also used for L2 processing, but the increased intensity of activation and the recruitment of some additional areas, such as the prefrontal region, indicate greater complexity, as well as the need to increase cognitive resources and control when using L2. Research on multilingualism has largely confirmed these results. Vingerhoets et al. conducted an experiment on three language tasks: fluency, picture naming, and reading comprehension in a multilingual Dutch-French-English group and found that overall, the three languages affected the same cortical regions, but less experienced L2 participants recruited additional areas of the brain that are not involved during the execution of tasks L1. Two other studies with multilingual participants showed similar results [9, 2189]. Detailed evidence for the existence of different processing mechanisms for multilinguals comes from studies that observe more details of the impact of L2 proficiency and age of acquisition of L2.

Influence of age on the acquisition of L2 and level

While the age of second language acquisition has a long history of psycholinguistic and neurolinguistic research on bilingualism, the level of second language proficiency has recently been of interest. Of course, these two concepts are often related but in the case of bilingual L2 students who do not speak two languages at the same level can also dissociate.

The level of L2 proficiency

Researchers who carefully monitored their participants' proficiency level found a high degree of overlapping activation for L1 and L2 in high-level bilinguals and less overlap for bilinguals with low proficiency. Studies comparing language activation patterns of multilingual people have also confirmed that language proficiency plays a significant role in how the brain processes languages in later bilinguals.

Brain activation patterns in multilingual people with lower proficiency in their non-native language tend to be more extensive in space and/or more intense than in people with higher proficiency in the language. In such participants several studies have found additional activated areas during L2 processing in the prefrontal areas in the left temporal lobe (Kim et al., 2002), cerebellum parietal cortex basal ganglia on both sides (Abutalebi et al., 2012; Liu et al., 2010) and wider involvement of the right hemisphere (Park et al., 2012; Pillai et al., 2004). In a meta-analysis using an estimate of the likelihood of activation Sebastian et al. concluded that high-proficiency bilinguals exhibit similar activation patterns in both languages, while low and moderate proficiency bilinguals exhibit smaller, more widely distributed activation clusters when performing a language task in L2 compared to L1. Indefrey hypothesized that increased activation in the low to medium proficiency group indicates less automatic and more labor intensive processing required when bilingual people perform a language task in their non-native, less professional language [10, 289].

Thus, a broad look at these studies makes it clear that at a lower level of fluency of L2 the brain processes L2 differently than it does in the first but that as the level of proficiency in this language increases these differences may disappear. D. W. Green described this as the "Convergence Hypothesis" [11, 207].

A recent series of longitudinal studies described by McLaughlin et al. (2010) support this hypothesis. McLaughlin et al. investigated native English speakers learning French at three stages of self-mastery: after 4, 16 and 26 weeks of study. The results showed that event related potential (ERP) responses to violations of agreement between the subject and verbs changed over the three testing sessions becoming more native to the last session, while responses of ERP to violations of the agreement of numbers showed no change during three testing sessions and have not changed and do not differ from the answers to correct (well-formed) sentences [12, 135].

This result also supports a model of competition in second language acquisition A. Hernandez, Li, & MacWhinney; MacWhinney, which suggests that in the early stages of L2 learning, carry-over effects from L1 support the learning of common syntactic functions faster than disparate features [13, 222].

The age of acquisition

The main problem with the Convergence Hypothesis is that most bilinguals never achieve native language competence at the second level according to Hyltenstam & Abrahamsson, which is especially difficult for people who start learning a new language after puberty. In fact, a large body of evidence suggests that the age at which acquisition begins can be just as important as the level of language proficiency achieved. When the level of language proficiency remains constant, age at acquisition of L2 appears to have an independent effect on brain activation patterns. Similar to what has been found for multilinguals with low language proficiency, those who acquired a second language at a later age tend to show a greater degree of activation for the later learned language than people who acquired multiple languages early. When comparing the L1 and L2 activation patterns of late bilingual people differences were found in different areas of the brain. L1 demonstrated greater activation than L2 in Broca's area (Golestani et al., 2006; Halsband, 2006; Suh et al., 2007) and cerebellum (Halsband, 2006), while late acquired L2 caused greater activation of the angular and supramarginal gyrus (Halsband, 2006), superior frontal groove (Gandour et al., 2007), right middle frontal gyrus (Park et al., 2012), putamen (Klein et al., 1994), left cerebellum (Park et al., 2012) and an lobus insularis on both sides (Gandour et al., 2007). In addition, a comparison of early and late acquirers of L2, comparable in terms of ownership, found increased activation in Broca's area (A. Hernandez, Hofmann, & Kotz, 2007) and larger ERP responses (Ortiz-Mantilla, Choudhury, Alvarez, & Benasich, 2010) for the late participants of L2 compared with the early acquirers of L2. These results are consistent with neuroimaging studies during naming tasks showing that later learned words in the native language exhibit increased neural activity compared to previously learned words, in

particular in zones that include auditory-phonological processing and articulatory motor planning (A. Hernandez & Fiebach, 2006) [14, 161].

Attempts to determine whether the age of mastering L2 or the level of proficiency in L2 plays a large role in the linguistic processes of adults have also been unsuccessful. This is often due to the fact that age of acquisition of L2 and proficiency in L2 are highly correlated in multilingual people, making it difficult to determine the contribution of each of these factors. Interestingly, however, several studies have shown that the type of linguistic task appears to interact with factors such as age at self-mastery and level of self-skill. For example, in high-level multilinguals the activation of the cortex for processing semantic information appears to be very similar for both native and non-native languages, while greater diversity is observed when people process syntactic information in these languages (Hahne & Friederici, 2001; Ruschemeyer, Fiebach, Kempe, & Friederici, 2005; Wartenburger et al., 2003; Weber-Fox & Neville, 1996). These studies show that areas of the brain underlying semantic information processing can more readily adapt to L2 than areas involved in syntactic processing [15, 1847].

Since early second language acquisition appears to have a significant impact on how both languages are processed by the brain an interesting question arises as to how early bilingual or multilingual ones might affect the brain's processing of languages learned later. Bloch et al. tested a group of speakers of several languages using fMRI, grouping them according to the age of acquiring L2: simultaneous and hidden simultaneous proficiency in two languages (both languages L1 and L2 were learned from birth); consistent early exposure (1–5 years); and consistent, late exposure (after 9 years). All participants also had a good command of the third, later learned language. The degree of variability in the cortical activation patterns of all three languages was much lower for participants who were previously exposed to L2, while sequential, later multilingual languages showed greater variability in the activation patterns of the three languages tested [16, 631]. This result confirms the findings of several other studies showing that bilinguals who acquire a second language after being monolingual for a certain period of time have more in common with monolinguals than with bilinguals who mastered both languages at an early age. For example, Weiss and Dempsey found that late L2 speakers are better able to distinguish speech in their L2 in a noisy environment than early L2 speakers [17, 12]. Proverbio et al. also found that multilingual people in their study who acquired their L2 relatively late (on average 9.6 years) coped with the semantic judgment task in about the same way as monolingual, while bilingual participants, who mastered both languages since birth, the response time to the task was much longer [18, 32].

In addition, Peltola, Tamminen, Toivonen, Kujala and Na'at'anen, R. found that their adult balanced bilinguals (those who learned both languages from birth and continued to be proficient in both languages) were less consistent than dominant bilinguals (those who studied L2 later and remained dominant in L1) when grading vowel sounds in both languages and showed longer MMN (mismatch negativity) latency during ERP recording. They concluded that balanced bilinguals have a single, inseparable language system, while dominant bilinguals can selectively suppress their languages. Based on these studies, it seems that growing up to be bilingual or multilingual from the earliest years of life creates a neural organization of language that is very different from that of monolinguals and also different from that of high-level multilinguals who were monolingual at an early age [19, 264].

In terms of explicitly exploring the differences between bilingual and multilingual three studies show that the number of languages spoken by a person can actually influence the processes in the brain. Parker Jones et al. reported the most specific difference between bilinguals and speakers of more than two languages: they found greater activation in the triangular portion and anterior insula during picture naming and word reading in those who spoke three or more languages compared to those who spoke only two languages [20, 897].

Discussion. Understanding the adaptation of the brain to multilingualism

The main question that has interested researchers of multilingualism for many years is how the brain can effectively adapt to more than one language system. The fundamental question is whether the brain uses the same processing mechanisms for all languages or they are processed in an integrated way or partially independently. Using various neuroimaging techniques, the researchers were able to compare the neural activity of participants performing the same task in more than one language. The main research questions are related to a number of macro-level studies such as:

- Are multiple languages processed differently by the brain or there is a common mechanism that supports all languages being learned?
- If differences in brain activation are found, where are these differences localized and how are they explained?
- Is language lateral in multilinguals to the same extent as in monolinguals or do multilingual people process language in a more bilateral way?

Conclusion. Thus, a study of the representation of multiple languages in the brain has shown that while the brain typically recruits the classical left hemisphere perisylvian language regions, late bilinguals, to address the unique problems associated with language learning, additional brain regions or networks may be required to process L2 as a result a lower level of language proficiency and/or a later age at which the language was learned.

Perspectives of the research are seen in the analysis of the organization of speech of Kazakh-Russian bilinguals from the standpoint of neurolinguistics, which will provide interesting material for highlighting the types and problems of bilingualism in Kazakhstan.

References:

- 1 V.P. Belyanin. *Psycholinguistics: Textbook [Psiholingvistika: Uchebnik]* / - M.: Flint: Moscow Psychological and Social Institute, 2003. -- 232 p. ISBN 5-89349-371-0 (Flint) ISBN 5-89502-421-1 (MPSI)
- 2 D'Anselmo A., Reiterer, S., Zuccarini, F., Tommasi, L., & Brancucci, A. (2013). Hemispheric asymmetries in bilinguals: Tongue similarity affects lateralization of second language. *Neuropsychologia*, 51, 1187–1194.
- 3 Metuki N., Sinkevich, S., & Lavidor, M. (2013). Lateralization of semantic processing is shaped by exposure to specific mother tongues: The case of insight problem solving by bilingual and monolingual native Hebrew speakers. *Bilingualism: Language and Cognition*, 16, 900–913.
- 4 Workman L, Brookman, F., Mayer, P., Rees, V., & Bellin, W. (2000). Language laterality in English/Welsh bilinguals: Language-acquisitional and language-specific factors in the development of lateralisation. *Laterality: Asymmetries of Body, Brain, and Cognition*, 5, 289–313.
- 5 Grossi G., Savill, N., Thomas, E., & Thierry, G. (2010). Posterior N1 asymmetry to English and Welsh words in early and late English-Welsh bilinguals. *Biological Psychology*, 85, 124–133.
- 6 Hull R., & Vaid, J. (2006). Laterality and language experience. *Laterality: Asymmetries of body, brain, and cognition*, 11, 436–464.;
- 7 Zou et al. (2012) (Zou, L., Abutalebi, J., Zinszer, B., Yan, X., Shu, H., Peng, D., & Ding, G. (2012). Second language experience modulates functional brain network for the native language production in bimodal bilinguals. *NeuroImage*, 62, 1367–1375.
- 8 Pillai J. J., AraKue, J. M., Allison, J. D., Sethuraman, S., Loring, D. W., Thiruvaiyaru, D., ... Lavin, T. (2003). Functional MRI study of semantic and phonological language processing in bilingual subjects: Preliminary findings. *Neuro Image*, 19, 565–576.;
- 9 Vingerhoets G., Van Borsel, J., Tesink, C., van den Noort, M., Deblaere, K., Seurinck, R., Achten, E. (2003). Multilingualism: An fMRI study. *NeuroImage*, 20, 2181–2196.
- 10 Indefrey P. (2006). A meta-analysis of hemodynamic studies on first and second language processing: Which suggested differences can we trust and what do they mean? *Language Learning*, 56, 279–304.
- 11 Green D. W. (2003). The neural basis of the lexicon and the grammar in L2 acquisition: The convergence hypothesis. In R. Van Hout, A. Hulk, F. Kuiken, & R. Towell (Eds.), *The lexicon-syntax interface in second language acquisition* (pp. 197–218). Amsterdam, the Netherlands: John Benjamins.
- 12 McLaughlin J., Tanner, D., Pitkanen, I., Frenck-Mestre, C., Inoue, K., Valentine, G., & Osterhout, L. (2010). Brain potentials reveal discrete stages of L2 grammatical learning. *Language Learning*, 60, 123–150.
- 13 Hernandez A. E., Li, P., & MacWhinney, B. (2005). The emergence of competing modules in bilingualism. *Trends in Cognitive Sciences*, 9, 220–225.
- 14 Hyltenstam K., & Abrahamsson, N. (2000). Who can become native-like in a second language? All, some, or none? On the maturational constraints controversy in second language acquisition. *Studia Linguistica*, 54, 150–166.
- 15 Perani D., Paulesu, E., Sebastian-Galles, N., Dupoux, E., Dehaene, S., Bettinardi, V., Mehler, J. (1998). The bilingual brain: Proficiency and age of acquisition of the second language. *Brain*, 121, 1841–1852.
- 16 Bloch C., Kaiser, A., Kuenzli, E., Zappatore, D., Haller, S., Franceschini, R., . . . Nitsch, C. (2009). The age of second language acquisition determines the variability in activation elicited by narration in three languages in Broca's and Wernicke's area. *Neuropsychologia*, 47, 625–633.
- 17 Weiss D., & Dempsey, J. J. (2008). Performance of bilingual speakers on the English and Spanish versions of the Hearing in Noise Test (HINT). *Journal of the American Academy of Audiology*, 19, 5–17. – scientific journal
- 18 Proverbio A. M., Adorni, R., & Zani, A. (2007). The organization of multiple languages in polyglots: Interference or independence? *Journal of Neurolinguistics*, 20, 25–49.;
- 19 Peltola M. S., Tamminen, H., Toivonen, H., Kujala, T., & Näätänen, R. (2012). Different kinds of bilinguals—Different kinds of brains: The neural organisation of two languages in one brain. *Brain and Language*, 121, 261–266.
- 20 Parker Jones O., Green, D. W., Grogan, A., Pliatsikas, C., Filippopolitis, K., Ali, N., Price, C. J. (2012). Where, when and why brain activation differs for bilinguals and monolinguals during picture naming and reading aloud. *Cerebral Cortex*, 22, 892–902.